

JOHANNESPASSIE

J.S. BACH

JOHANNESPASSIE
J.S. BACH

Carmina Kamerkoor
Clari Cantores
The Company!

met solisten

Annelies Van Gramberen, sopraan
Bart Uvyn, altus
Kevin Skelton, tenor
Gunther Vandeven, bas
Lieven Termont, bas

Michiel Haspeslagh, algemene muzikale leiding

vr 22.03 | 20u30
Abdijkerk Grimbergen

Sopraan: Eline Bloemen, Anne Boon, Mieke Boon, Katty De Coster, Riet Dehaene, Veerle Denaux, Lieze Depuydt, Sabine Geldof, Isabel Grillet, Marleen Hofman, Karolien Lintner, Hanne Raport-Hautekiet, Barbara Soenens, Anke Swartelé, Annabel Thys, Goedele Vaganeë, Marijke Van Campenhout, Viviane Vanbrabant, Karine Van der Borcht, Goedele Vandommele, Susie Vertongen

Alt: Ann Baeckelandt, Louise Bloemen, Anna Borbély, Hilde Claes, Lieve De Paepe, Katelijn De Lepeleire, Chantal De Smedt, Laura De Soomer, Annabel De Vis, Astrid De Vis, Bie D'Hooghe, Joke Gauquie, Karen Haspeslagh, Anne Peeters, Lieve Schrijvers, Frederika Tournicourt, Lut Van Asselberghs, Katrien Van Elsen, Rozemarijn Vanoverbeke, Chris Verbeeck, Cecile Verbruggen, Tine Willemse

Tenor: Jeroen Aerssens, Maarten Bosmans, Sander Bosmans, Frank Dausy, Jan Dries, Joris Ermens, Bert Lemmens, Bart Leroy, Peter Loos, Danny Meeus, Jan Meijer, Bert Van den Ende, Guido Vander Voorde, Luc Vander Voorde, Tobias Verlinde

Bas: Dries Ariën, Dries Bosmans, Joris Bosmans, Jozef De Hauwere, Bob Dekker, Frédéric Goussault, Michel Hoing, Joos Michiels, Eli Nomes, Christof Pandelaers, Johan Pelicaen, Pieter Segart, Marc Symoens, Jo Van Buggenhout, Michael Van Campenhout, Hugo Van Praet

Het Cederhuis

Johann Sebastian BACH

Wie is Johannes Sebastian Bach (1685-1750)? Een portret op zijn 61 ste gemaakt door Elias Gottlieb Haussmann, geeft hem een gezicht.

Johann Sebastian Bach is geen exclusieve naam. Dé J.S.Bach ging ook niet als wonderkind door het leven. Hij beklemtoont wel zijn muzikale stamboom met, inderdaad, heel wat boven-middelmaat musici. 'Ik wil een Bach' sloeg op een kwaliteitslabel. Deze J.S. Bach (1685-1750) was echter buiten categorie.

Op zijn 9 jaar verliest Bach zijn ouders en krijgt hij onderdak bij zijn oudste broer Christoph, organist in Ohrdruf, die hem aan het klavier en orgel zet en hem wegwijst naar de muziektheorie. Op 14-jarige leeftijd trekt Johann Sebastian naar de Latijnse school in Lüneburg en gaat er in de leer bij befaamd organist en componist Georg Böhm. Johann Sebastian wordt een uitmuntend organist en blijkt een goede componist. Op zijn 17de krijgt hij de keuring van een nieuw orgel toegewezen en dat leidt naar een goed betaalde job. Hij werkt afwisselend als leidend hofmusicus en (kerkelijk) stadsorganist.

Bachs absolute prioriteit was kwaliteitsvolle muziek. Middelmaticiteit frustreerde hem. Er waren dus aanvaringen met lakse uitvoerders of werkgevers die de passie van de muziek niet begrepen. Dat leren ons burgerlijke bronnen.

We weten ook, dat Bach op zijn 35 jaar weduwnaar werd met 4 kleine kinderen (hij had er dan al 3 verloren). Met zijn tweede vrouw verliest hij nog 5 kinderen binnen vijf jaar tijd. Wees, weduwnaar, vader die kinderen verliest... Dat Bach een beproefd man was, is een feit. Maar ook dat zijn

Lutherse geloof de rots was die hem recht hield in die ruwe branding en dat hij zich ontfemde over familieleden en leerlingen die bij hem inwoonden.

De combinatie van drie factoren: het plichtsbewuste en de ijver van de jonge wees, onderlegde leermeesters (broer, oom en Böhm), en een muzikaal brein hebben Bach gemaakt tot een muzikale bron waar generaties musici later nog uit putten.

In 1722 doet J.S. Bach een gooi naar de positie van cantor in Leipzig en rijft die binnen. De functie staat in hoog aanzien: hij is verantwoordelijk voor alle muziek en uitvoeringen in de stad, moet in nieuwe composities voorzien en leidt de school en het jongenskoor van de Thomaskirche. Hij is tweede keus want hij heeft geen universitair diploma. Dat zal wellicht de blijvende frustratie blijven voor beide partijen. De *Johannespassie* wordt amper een jaar na zijn aanstelling uitgevoerd.

Hij wordt gerespecteerd door zijn tijdgenoten maar zal tijdens zijn leven buiten de Duitse grenzen niet zo bekend worden als zijn zonen Carl Philip Emanuel (Berlijn-Hamburg) en Johann Christian (Londen). Zijn muziek wordt echter opgevoerd door bewonderaars en vormt de basis voor Mozart en Beethoven en velen na hem.

Johannespassie, BWV 245 – situering

De *Johannespassie* is de eerste van twee lijdensoperatoria die Bach geschreven heeft. De eerste uitvoering vond plaats op Goede Vrijdag 7 april 1724 in de Nikolaikirche in Leipzig. Dus exact 300 jaar geleden.

Samen met de *Matteüspassie* die Bach drie jaar later schreef, wordt deze passie aanzien als een meesterwerk. Terwijl de *Matteüspassie* contemplatiever, vromer en langer is, wordt de *Johannespassie* gekenmerkt door een sterke dramatiek afgewisseld met ingetogen en tere passages.

De compositie beschrijft het lijdensverhaal van Jezus van Nazareth – Christus voor de christenen – verteld door de evangelist Johannes. Hij is het buitenbeentje van de Jezusbiografen en zo ook is de muzikale versie van Bach. De passie is in twee luiken opgedeeld: het eerste deel vertelt het laatste Avondmaal met de leerlingen en de wake aan de Olijfberg; het tweede deel is een stuk dynamischer waarin de veroordeling van Jezus en de uitvoering van het vonnis omstandig worden uitgewerkt.

Bach laat het verhaal vertellen door de evangelist, maar slaagt erin een boeiende dynamiek te ontwikkelen tussen de belangrijkste protagonisten: Pilatus, Jezus, Petrus in de solopartijen en het volk en de leerlingen in de koorpartijen.

Aria's en koralen lassen bezinningsmomenten in en laten toe even weg te glijden op pure melodieuze harmonie.

De ingenieuze verweving van de instrumentenpartijen onderling, gekoppeld aan de zangpartijen toont het meesterschap van Bach. Ze zijn elkaars verlengde en staan ten dienste van elkaar. Fragiël of majestueus: het is een geduchte evenwichtsoefening waar je als dirigent niet onbeslagen aan begint. Met visie en inzicht in de barokke ziel, wordt het echter een parel die het publiek mee op sleeptouw neemt naar een nieuwe muzikale ontdekking.

Dirigent Michiel Haspesslagh staat garant voor weer eens een uitvoering van de hoogste plank met topsolisten, een ervaren en flexibel barokorkest, en twee gepassioneerde koren.

Johannespassie Johannes-Sebastian BACH (BWV 245)

1. Koor Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm
in allen Landen herrlich ist!
Zeig uns durch deine Passion,
daß du, der wahre Gottessohn,
zu aller Zeit,
auch in der größten Niedrigkeit,
verherrlicht worden bist!

2. Johannes 18:1-8 *Evangelist:* Jesus ging mit seinen Jüngern
über den Bach Kidron, da war ein Garten, darein ging Jesus und seine
Jünger. Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch, denn Jesus
versammelte sich oft daselbst mit seinen Jüngern.

Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar und der Hohenpriester
und Pharisäer Diener, kommt er dahin mit Fakkeln, Lampen und mit
Waffen. Als nun Jesus wußte alles, was ihm begegnen sollte, ging er
hinaus und sprach zu ihnen:

Jesus: Wen sucht ihr?

Evangelist: Sie antworteten ihm:

Chorus: Jesum von Nazareth!

Evangelist: Jesus spricht zu ihnen:

Jesus: Ich bins.

Evangelist: Judas aber, der ihn verriet, stand auch bei ihnen. Als nun
Jesus zu ihnen sprach: Ich bins, wichen sie zurücke und fielen zu Boden.
Da fragete er sie abermal:

Jesus: Wen sucht ihr?

Evangelist: Sie aber sprachen:

Chorus: Jesum von Nazareth!

Evangelist: Jesus antwortete:

Jesus: Ich hab's euch gesagt, daß ichs sei; sucht ihr denn mich, so
lasset diese gehen!

3. Koraal O große Lieb, o Lieb ohn alle Maße,
die dich gebracht auf diese Marterstraße!
Ich lebte mit der Welt in Lust und Freuden,
und du mußt leiden.

4. Johannes 18:9-11 *Evangelist:* Auf daß das Wort erfüllet würde,
welches er sagte: Ich habe der keine verloren, die du mir gegeben hast.
Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des
Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein recht Ohr ab; und der Knecht
hieß Malchus. Da sprach Jesus zu Petro:

Jesus: Stecke dein Schwert in die Scheide! Soll ich den Kelch nicht
trinken, den mir mein Vater gegeben hat?

5. Koraal Dein Will gescheh, Herr Gott, zugleich
auf Erden wie im Himmelreich.
Gib uns Geduld in Leidenszeit,
Gehorsam sein in Lieb und Leid;
wehr und steur allem Fleisch und Blut,
das wider deinen Willen tut!

6. Johannes 18:12-14 *Evangelist:* Die Schar aber und der
Oberhauptmann und die Diener der Jüden nahmen Jesum und bunden
ihn und führten ihn aufs erste zu Hannas, der war Kaiphas Schwäher,
welcher des Jahres Hoherpriester war. Es war aber Kaiphas, der den
Jüden riet, es wäre gut, daß ein Mensch würde umbracht für das Volk.

7. Aria (A) Von den Stricken
meiner Sünden mich zu entbinden,
wird mein Heil gebunden.

1. Koor Heer, onze heerser, wiens roem
in alle landen heerlijk is!
Toon ons door uw lijden
dat u, de ware Zoon van God,
altijd,
zelfs in de grootste vernedering,
verheerlijkt bent.

2. Johannes 18:1-8 *Evangelist:* Jezus stak met zijn discipelen de
beek Kidron over. Daar was een hof, waar Jezus binnenging met zijn
discipelen. En Judas, zijn verrader, kende die plaats ook, want Jezus
kwam daar vaak samen met zijn discipelen.

Nu had Judas een troep soldaten meegenomen en dienaren van de
hogepriesters en de farizeeërs, en daar kwam hij, met fakkels, lampen
en met wapens. En Jezus, die alles wist wat er met hem zou gebeuren,
liep naar hen toe en zei tegen hen:

Jezus: Wie zoeken jullie?

Evangelist: Zij antwoordden:

Koor: Jezus van Nazareth.

Evangelist: Jezus zegt tegen hen:

Jezus: Dat ben ik.

Evangelist: En Judas, zijn verrader, stond ook bij hen. Toen nu Jezus
tegen hen zei: 'Dat ben ik,' deinsden zij terug en vielen op de grond.
Toen vroeg hij weer:

Jezus: Wie zoeken jullie?

Evangelist: En zij zeiden:

Koor: Jezus van Nazareth.

Evangelist: Jezus antwoordde:

Jezus: Ik heb jullie gezegd dat ik dat was, als jullie mij zoeken, laat
hen dan gaan.

3. Koraal O grote liefde, o onmetelijke liefde,
die u op deze martelweg heeft gebracht!
Ik leefde met de wereld in lust en vreugde
en u moet lijden.

4. Johannes 18:9-11 *Evangelist:* Opdat het woord vervuld zou
worden dat hij had gesproken: 'Ik heb niemand verloren van hen die u
mij hebt gegeven.'

Nu had Simon Petrus een zwaard, hij trok dat en sloeg naar de knecht
van de hogepriester en hakte diens rechteroer af; en die knecht heette
Malchus. Toen zei Jezus tegen Petrus:

Jezus: Steek je zwaard in zijn schede! Moet ik de beker niet drinken die
mijn vader mij heeft gegeven?

5. Koraal Uw wil geschiede, God, zowel
op aarde als in het hemelrijk.
Geef ons geduld in lijdenstijd,
gehoorzaamheid in lief en leed;
bestrijd en stuit alle vlees en bloed
dat tegen uw wil ingaat.

6. Johannes 18:12-14 *Evangelist:* En de troep soldaten en hun
aanvoerder en de dienaren van de Joden grepen Jezus en boeiden
hem en brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas,
die dat jaar hogepriester was. En het was Kajafas die de Joden had
voorgehouden dat het goed zou zijn als één mens om het leven werd
gebracht voor het hele volk.

7. Aria (A) Om mij van de strikken
van mijn zonden te bevrijden
wordt mijn heil geboeid.

Mich von allen Lasterbeulen
völlig zu heilen,
läßt er sich verwunden.

8. Johannes 18:15 *Evangelist:* Simon Petrus aber folgete Jesu nach und ein ander Jünger.

9. Aria (S) Ich folge dir gleichfalls
mit freudigen Schritten
und lasse dich nicht,
mein Leben, mein Licht.
Befördre den Lauf
und höre nicht auf,
selbst an mir zu ziehen,
zu schieben, zu bitten!

10. Johannes 18:15-23 *Evangelist:* Derselbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast. Petrus aber stund draußen für der Tür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und redete mit der Türhüterin und führte Petrum hinein. Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu Petro:

Ancilla: Bist du nicht dieses Menschen Jünger einer?

Evangelist: Er sprach:

Petrus: Ich bins nicht!

Evangelist: Es stunden aber die Knechte und Diener und hatten ein Kohlfuër gemacht (denn es war kalt) und wärmeten sich. Petrus aber stund bei ihnen und wärmete sich.

Aber der Hohepriester fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre. Jesus antwortete ihm:

Jesus: Ich habe frei, öffentlich geredet für der Welt. Ich habe allezeit gelehret in der Schule und in dem Tempel, da alle Juden zusammenkommen, und habe nichts im Verborgnen geredet. Was fragest du mich darum? Frage die darum, die gehöret haben, was ich zu ihnen geredet habe! Siehe, dieselbigen wissen, was ich gesaget habe!

Evangelist: Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabei stunden, Jesu einen Bakkenstreich und sprach:

Servus: Solltest du dem Hohenpriester also antworten?

Evangelist: Jesus aber antwortete:

Jesus: Hab ich übel geredet, so beweise es, daß es böse sei, hab ich aber recht geredet, was schlägest du mich?

11. Koraal Wer hat dich so geschlagen,
mein Heil, und dich mit Plagen
so übel zugericht'?

Du bist ja nicht ein Sünder,
wie wir und unsre Kinder,
von Missetaten weißt du nicht.
Ich, ich und meine Sünden,
die sich wie Körnlein finden
des Sandes an dem Meer,
die haben dir erreget
das Elend, das dich schläget,
und das betrübte Marterheer.

12. Johannes 18:24-27 [+ Matthäus 26:75] *Evangelist:* Und Hannas sandte ihn gebunden zu dem Hohenpriester Kajafas. Simon Petrus stund und wärmete sich, da sprachen sie zu ihm:

Om mij van alle zondebeulen
volkomen te genezen
laat hij zich verwonden.

8. Johannes 18:15 *Evangelist:* En Simon Petrus volgde Jezus, en ook een andere discipel.

9. Aria (S) Ik volg u eveneens
met verheugde stappen
en ik laat u niet los,
mijn leven, mijn licht.
Ondersteun mijn schreden
en houd niet op
zelf aan mij te trekken,
te duwen, te vragen.

10. Johannes 18:15-23 *Evangelist:* Deze discipel was een bekende van de hogepriester en hij ging met Jezus het paleis van de hogepriester binnen. En Petrus bleef buiten bij de poort staan. Toen kwam de andere discipel, de bekende van de hogepriester, naar buiten en hij praatte met de portierster en nam Petrus mee naar de binnenplaats. Toen zei het dienstmeisje, de portierster, tegen Petrus:

Dienstmeisje: Ben jij niet een van de discipelen van die man?

Evangelist: Hij zei:

Petrus: Dat ben ik niet.

Evangelist: De knechten en dienaren die daar stonden hadden een kolenvuur gemaakt, want het was koud, en zij warmden zich. En Petrus stond bij hen en ook hij warmde zich.

En de hogepriester ondervroeg Jezus over zijn discipelen en over zijn leer. Jezus antwoordde:

Jezus: Ik heb vrijuit en in het openbaar voor de wereld gesproken. Ik heb voortdurend onderwezen in de synagoge en in de tempel, waar alle Joden samenkomen, en ik heb niets in het geheim gezegd. Waarom vraagt u mij dit? Vraag het aan hen die gehoord hebben wat ik tot hen heb gesproken. Zij weten wat ik gezegd heb.

Evangelist: En toen hij dat zei, gaf een van de dienaren die erbij stonden Jezus een klap in zijn gezicht en zei:

Dienaar: Zo praat je niet tegen de hogepriester!

Evangelist: En Jezus antwoordde:

Jezus: Als ik iets verkeerds heb gezegd, bewijs dan dat het slecht was. Maar als het goed was wat ik zei, waarom sla je me dan?

11. Koraal Wie heeft u zo geslagen,
mijn heil, en u met klappen
zo toegetakeld?

U bent toch geen zondaar
zoals wij en onze kinderen,
van misdaden weet u niets.
Ik, ik en mijn zonden,
waarvan er zoveel zijn
als korrels zand bij de zee,
die zijn de oorzaak
van de ellende die u treft
en het bedroefde leger martelaren.

12. Johannes 18:24-27 [+ Matteüs 26:75] *Evangelist:* En Annas stuurde hem geboeid naar hogepriester Kajafas. Petrus stond zich te warmen, en ze zeiden tegen hem:

Chorus: Bist du nicht seiner Jünger einer?

Evangelist: Er leugnete aber und sprach:

Petrus: Ich bins nicht.

Evangelist: Spricht des Hohenpriesters Knecht' einer, ein Gefreundter des,

dem Petrus das Ohr abgehauen hatte:

Servus: Saha ich dich nicht im Garten bei ihm?

Evangelist: Da verleugnete Petrus abermal, und alsobald krähete der Hahn.

Da gedachte Petrus an die Worte Jesu und ging hinaus und weinete bitterlich.

13. Aria (T) Ach, mein Sinn, wo willst du endlich hin, wo soll ich mich erquicken?

Bleib ich hier, oder wünsch ich mir

Berg und Hügel auf den Rücken?

Bei der Welt ist gar kein Rat,

und im Herzen stehn die Schmerzen

meiner Missetat,

weil der Knecht den Herrn

verleugnet hat.

14. Koraal Petrus, der nicht denkt zurück, seinen Gott verneinet, der doch auf ein' ernsten Blick bitterlichen weinet.

Jesu, blicke mich auch an,

wenn ich nicht will büßen;

wenn ich Böses hab getan,

rühre mein Gewissen!

15. Koraal Christus, der uns selig macht, kein Bös' hat begangen, der ward für uns in der Nacht als ein Dieb gefangen, geführt für gottlose Leut und fälschlich verklaget, verlacht, verhöhnt und verspeit, wie denn die Schrift sagt.

16. Johannes 18:28-36 *Evangelist:* Da führten sie Jesum von Kajapha vor das Richthaus, und es war frühe.

Und sie gingen nicht in das Richthaus,

auf daß sie nicht unrein würden,

sondern Ostern essen möchten.

Da ging Pilatus zu ihnen heraus und sprach:

Pilatus: Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

Evangelist: Sie antworteten und sprachen zu ihm:

Chorus: Wäre dieser nicht ein Übeltäter, wir hätten dir ihn nicht überantwortet!

Evangelist: Da sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus: So nehmet ihr ihn hin

und richtet ihn nach eurem Gesetze!

Evangelist: Da sprachen die Jüden zu ihm:

Chorus: Wir dürfen niemand töten.

Evangelist: Auf daß erfüllet würde das Wort Jesu, welches er sagte, da er deutete, welches Todes er sterben würde.

Da ging Pilatus wieder hinein in das Richthaus und rief Jesu und sprach zu ihm:

Pilatus: Bist du der Jüden König?

Koor: Ben jij niet één van zijn discipelen?

Evangelist: Hij ontkende het en zei:

Petrus: Dat ben ik niet.

Evangelist: Toen zei een van de knechten van de hogepriester, een familielid van degene

van wie Petrus het oor had afgehaakt:

Dienaar: Heb ik jou niet bij hem in de hof gezien?

Evangelist: Toen ontkende Petrus het opnieuw, en meteen kraaide de haan.

Toen herinnerde Petrus zich de woorden van Jezus en hij ging de poort uit en huilde bitter.

13. Aria (T) Ach, waar moet ik het toch zoeken, waar vind ik troost?

Blijf ik hier of wens ik

berg en heuvels op mijn rug?

De wereld kan mij echt niet helpen,

en in mijn hart zit de pijn

van mijn misdaad

omdat de knecht zijn Heer

heeft verloochend.

14. Koraal Petrus, die het zich niet herinnert en zijn God verloochent, maar die op een ernstige blik bitter begint te huilen.

Jezus, kijk ook mij aan

als ik niet wil boeten,

als ik kwaad heb gedaan,

raak dan mijn geweten aan.

15. Koraal Christus, die ons zalig maakt, niets kwaads heeft gedaan, die is voor ons in de nacht als een dief gevangen, voorgeleid aan goddeloze mensen en vals beschuldigd, uitgelachen, bespot en bespuwd, zoals de Schrift zegt.

16. Johannes 18:28-36 *Evangelist:* Toen brachten ze Jezus van Kajafas naar het gerechtsgebouw, en het was vroeg.

En ze gingen het gerechtsgebouw niet binnen

om niet onrein te worden

maar het paasmaal te kunnen eten.

En Pilatus kwam naar buiten en zei:

Pilatus: Waarvan beschuldigen jullie deze mens?

Evangelist: Zij antwoordden hem:

Koor: Als hij geen misdadiger was, hadden we hem niet aan u overgeleverd.

Evangelist: Toen zei Pilatus tegen hem:

Pilatus: Neem hem dan maar mee

en berecht hem volgens jullie eigen wet!

Evangelist: Toen zeiden de Joden tegen hem:

Koor: Wij mogen niemand doden.

Evangelist: Opdat vervuld zou worden het woord van Jezus toen hij voorspelde welke dood hij zou sterven.

Toen ging Pilatus het gerechtsgebouw weer in en riep Jezus en zei tegen hem:

Pilatus: Bent u de koning der Joden?

Evangelist: Jesus antwoordete:

Jesus: Redest du das von dir selbst, oder habens dir andere von mir gesagt?

Evangelist: Pilatus antwoordete:

Pilatus: Bin ich ein Jude? Dein Volk und die Hohenpriester haben dich mir überantwortet; was hast du getan?

Evangelist: Jesus antwoordete:

Jesus: Mein Reich ist nicht von dieser Welt; wäre mein Reich von dieser Welt, meine Diener würden darob kämpfen, daß ich den Jüden nicht überantwortet würde; aber nun ist mein Reich nicht von dannen.

17. Koraal Ach großer König, groß zu allen Zeiten,
wie kann ich gnugsam diese Treu ausbreiten?
Keins Menschen Herze mag indes ausdenken,
was dir zu schenken.
Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen,
womit doch dein Erbarmen zu vergleichen.
Wie kann ich dir denn deine Liebestaten
im Werk erstatten?

18. Johannes 18:37 - 19:1 *Evangelist:* Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus: So bist du dennoch ein König?

Evangelist: Jesus antwoordete:

Jesus: Du sagsts, ich bin ein König. Ich bin dazu geboren und in die Welt kommen, daß ich die Wahrheit zeugen soll. Wer aus der Wahrheit ist, der höret meine Stimme.

Evangelist: Spricht Pilatus zu ihm:

Pilatus: Was ist Wahrheit?

Evangelist: Und da er das gesaget, ging er wieder hinaus zu den Jüden und spricht zu ihnen:

Pilatus: Ich finde keine Schuld an ihm. Ihr habt aber eine Gewohnheit, daß ich euch einen losgebe; wolt ihr nun, daß ich euch der Jüden König losgebe?

Evangelist: Da schriegen sie wieder allesamt und sprachen:

Chorus: Nicht diesen, sondern Barrabam!

Evangelist: Barrabas aber war ein Mörder.

Da nahm Pilatus Jesum und geißelte ihn.

19. Arioso (B) Betrachte, meine Seel,
mit ängstlichem Vergnügen,
mit bitter Lust
und halb beklemmten Herzen,
dein höchstes Gut
in Jesu Schmerzen,
wie dir auf Dornen, so ihn stechen,
die Himmelsschlüsselblumen blühn!
Du kannst viel süße Frucht
von seiner Wermut brechen,
drum sieh ohn Unterlaß auf ihn!

20. Aria (T) Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken
in allen Stücken dem Himmel gleiche geht,
daran, nachdem die Wasserwogen
von unsrer Sündflut sich verzogen,
der allerschönste Regenbogen
als Gottes Gnadenzeichen steht!

21. Johannes 19:2-12 *Evangelist:* Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von Dornen und setzten sie auf sein Haupt und legten ihm ein Purpurkleid an und sprachen:

Evangelist: Jesus antwoordde:

Jesus: Zegt u dat uit uzelf of hebben anderen dat over mij gezegd?

Evangelist: Pilatus antwoordde:

Pilatus: Ben ik soms een Jood? Uw volk en de hogepriesters hebben u aan mij overgeleverd; wat hebt u gedaan?

Evangelist: Jesus antwoordde:

Jesus: Mijn rijk is niet van deze wereld. Als mijn rijk van deze wereld was, zouden mijn dienaren ervoor vechten dat ik niet aan de Joden werd overgeleverd; maar nu is mijn rijk niet van hier.

17. Koraal Ach, grote koning, groot in alle tijden,
hoe kan ik die trouw genoeg verbreiden?
Niemand's hart kan bedenken
wat het u moet schenken.
Ik kan met mijn verstand niet bedenken
waarmee ik uw ontferming moet vergelijken.
Hoe kan ik uw liefdesdaden
met daden terugbetalen?

18. Johannes 18:37 - 19:1 *Evangelist:* Toen zei Pilatus tegen hem:

Pilatus: Bent u dan toch een koning?

Evangelist: Jezus antwoordde:

Jezus: U zegt het, ik ben een koning. Ik ben geboren en in de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen. Wie uit de waarheid is, die hoort mijn stem.

Evangelist: Pilatus zegt tegen hem:

Pilatus: Wat is waarheid?

Evangelist: En toen hij dat gezegd had, ging hij weer naar buiten naar de Joden en hij zegt tegen hem:

Pilatus: Ik kan geen schuld in hem vinden. Maar jullie hebben een gewoonte dat ik [met Pasen] iemand vrijlaat; willen jullie nu dat ik de koning der Joden vrijlaat?

Evangelist: Toen begonnen ze weer allemaal te schreeuwen en ze riepen:

Koor: Niet hem, hem niet, maar Barabbas!

Evangelist: En Barabbas was een moordenaar.

Toen nam Pilatus Jezus en geselde hem.

19. Arioso (B) Aanschouw, mijn ziel,
met angstig genoegen,
met bittere lust
en een half beklemd hart
hoe jouw hoogste goed
in Jezus' smarten ligt, hoe
voor jou op de doornen die hem steken
de hemelsleutelbloemen bloeien!
Je kunt veel zoete vruchten
van zijn bitterheid plukken,
dus zie hem onafgebroken aan!

20. Aria (T) Overdenk hoe zijn met bloed gekleurde rug
in alle opzichten op de hemel lijkt,
waaraan, nadat de golven
van onze zondvloed zijn verdwenen,
de allermooiste regenboog staat
als teken van Gods genade!

21. Johannes 19:2-12 *Evangelist:* En de soldaten vlochten een kroon van doornen en zetten die op zijn hoofd, en ze trokken hem een purperen mantel aan en zeiden:

Chorus: Sei gegrübet, lieber Jüdenkönig!

Evangelist: Und gaben ihm Bakkenstreiche.

Da ging Pilatus wieder heraus und sprach zu ihnen:

Pilatus: Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, daß ihr erkennet, daß ich keine Schuld an ihm finde.

Evangelist: Also ging Jesus heraus und trug eine Dornenkrone und Purpurkleid.

Und er sprach zu ihnen:

Pilatus: Sehet, welch ein Mensch!

Evangelist: Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen, schriehen sie und sprachen:

Chorus: Kreuzige, kreuzige!

Evangelist: Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus: Nehmet ihr ihn hin und kreuziget ihn; denn ich finde keine Schuld an ihm!

Evangelist: Die Jüden antworteten ihm:

Chorus: Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll er sterben; denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.

Evangelist: Da Pilatus das Wort hörte, fürchtete er sich noch mehr und ging wieder hinein in das Richterhaus, und spricht zu Jesu:

Pilatus: Von wannen bist du?

Evangelist: Aber Jesus gab ihm keine Antwort.

Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus: Redest du nicht mit mir? Weißest du nicht, daß ich Macht habe, dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?

Evangelist: Jesus antwortete:

Jesus: Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von oben herab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat, der hat's groß' re Sünde.

Evangelist: Von dem an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe.

22. Koraal Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn,
muß uns die Freiheit kommen;
dein Kerker ist der Gnadenthron,
die Freistatt aller Frommen;
denn gingst du nicht die Knechtschaft ein,
müßt unsre Knechtschaft ewig sein.

23. Johannes 19:12-17 *Evangelist:* Die Jüden aber schriehen und sprachen:

Chorus: Lässest du diesen los, so bist du des Kaisers Freund nicht; denn wer sich zum Könige machet, der ist wider den Kaiser.

Evangelist: Da Pilatus das Wort hörte, führte er Jesum heraus, und setzte sich auf den Richtstuhl, an der Stätte, die da heißt: Hochpflaster, auf Ebräisch aber: Gabbatha. Es war aber der Rüsttag in Ostern um die sechste Stunde, und er spricht zu den Jüden:

Pilatus: Sehet, das ist euer König!

Evangelist: Sie schriehen aber:

Chorus: Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!

Evangelist: Spricht Pilatus zu ihnen:

Pilatus: Soll ich euren König kreuzigen?

Evangelist: Die Hohenpriester antworteten:

Chorus: Wir haben keinen König denn den Kaiser.

Evangelist: Da überantwortete er ihn, daß er gekreuziget würde. Sie nahmen aber Jesum und führten ihn hin. Und er trug sein Kreuz und ging hinaus zur Stätte, die da heißt Schädelstätt, welche heißt auf Ebräisch: Golgatha.

24. Aria (B) & Koor Eilt, ihr angefochtenen Seelen,
geht aus euren Marterhöhlen, eilt

Koor: Wees gegroet, lieve Jodenkoning!

Evangelist: En ze sloegen hem in het gezicht.

Toen ging Pilatus weer naar buiten en zei tegen hen:

Pilatus: Kijk, ik breng hem nu naar buiten, zodat jullie zien dat ik geen schuld in hem kan vinden.

Evangelist: Dus kwam Jezus naar buiten en hij droeg een doornenkroon en een purperen mantel.

En Pilatus zei tegen hen:

Pilatus: Kijk toch, wat een mens!

Evangelist: Toen de hogepriesters en de dienaren hem zagen, schreeuwden ze:

Koor: Kruisigen, kruisigen!

Evangelist: Pilatus zei tegen hen:

Pilatus: Neem hem dan maar mee en kruisig hem; want ik kan geen schuld in hem vinden.

Evangelist: De Joden antwoordden:

Koor: Wij hebben een wet, en volgens die wet moet hij sterven. Want hij heeft zichzelf tot Gods zoon uitgeroepen.

Evangelist: Toen Pilatus dat hoorde, werd hij nog angstiger, en hij ging het gerechtsgebouw weer binnen en zei tegen Jezus:

Pilatus: Waar komt u vandaan?

Evangelist: Maar Jezus gaf geen antwoord.

Toen zei Pilatus:

Pilatus: Praat u niet met mij? Weet u niet dat ik de macht heb u te laten kruisigen en de macht heb om u vrij te laten?

Evangelist: Jezus antwoordde:

Jezus: U zou geen macht over mij hebben als die niet van bovenaf aan u was gegeven; daarom begaat degene die mij aan u heeft overgeleverd een grotere zonde.

Evangelist: Vanaf dat moment probeerde Pilatus hem vrij te laten.

22. Koraal Door uw gevangenschap, zoon van God,
moeten wij de vrijheid krijgen;
uw kerker is de genadetroon,
de vrijplaats voor alle vrouwen;
want als u de slavernij niet had aanvaard,
zou onze slavernij eeuwig moeten zijn.

23. Johannes 19:12-17 *Evangelist:* Maar de Joden schreeuwden:

Koor: Als u deze man vrijlaat, bent u geen vriend van de keizer; want wie zichzelf tot koning uitroept, die is tegen de keizer.

Evangelist: Toen Pilatus die woorden hoorde, bracht hij Jezus naar buiten en ging zitten op de rechterstoel, op de plaats die Hoogterras heet, in het Hebreuws Gabbatha. En het was de voorbereidingsdag voor Pasen, rond het zesde uur, en hij zegt tegen de Joden:

Pilatus: Kijk, dit is jullie koning.

Evangelist: Maar zij schreeuwden:

Koor: Weg, weg met hem, kruisig hem!

Evangelist: Pilatus zegt tegen hen:

Pilatus: Moet ik jullie koning kruisigen?

Evangelist: De hogepriesters antwoordden:

Koor: Wij hebben geen koning, alleen de keizer.

Evangelist: Toen leverde hij hem over om hem te laten kruisigen. En ze grepen Jezus en namen hem mee. En hij droeg zijn kruis en liep naar de plaats die Schedelplaats heet, in het Hebreuws Golgotha.

24. Aria (B) & Koor

Haast je, beproefde zielen,
verlaat je martelkelders, haast je

(Chor:) wohin?
nach Golgatha!
Nehmet an des Glaubens Flügel, flieht
(Chor:) wohin?
zum Kreuzeshügel,
eure Wohlfahrt blüht allda!

25. Johannes 19:18-22 *Evangelist:* Allda kreuzigten sie ihn, und mit ihm zween andere zu beiden Seiten, Jesum aber mitten inne. Pilatus aber schrieb eine Überschrift und satzte sie auf das Kreuz, und war geschrieben: 'Jesus von Nazareth, der Juden König'. Diese Überschrift lasen viel Jüden, denn die Stätte war nahe bei der Stadt, da Jesus gekreuziget ist. Und es war geschrieben auf ebräische, griechische und lateinische Sprache. Da sprachen die Hohenpriester der Jüden zu Pilatus:
Chorus: Schreibe nicht: der Juden König, sondern daß er gesaget habe: Ich bin der Juden König.
Evangelist: Pilatus antwortet:
Pilatus: Was ich geschrieben habe, das habe ich geschrieben.

26. Koraal In meines Herzens Grunde,
dein Nam und Kreuz allein
funkelt all Zeit und Stunde,
drauf kann ich fröhlich sein.
Erschein mir in dem Bilde
zu Trost in meiner Not,
wie du, Herr Christ, so milde
dich hast geblut' zu Tod!

27. Johannes 19:23-27 *Evangelist:* Die Kriegsknechte aber, da sie Jesum gekreuziget hatten, nahmen seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen Kriegsknechte sein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber war ungenähet, von oben an gewürket durch und durch. Da sprachen sie untereinander:
Chorus: Lasset uns den nicht zerteilen, sondern darum lösen, wes er sein soll.
Evangelist: Auf daß erfüllet würde die Schrift, die da saget 'Sie haben meine Kleider unter sich geteilet und haben über meinen Rock das Los geworfen.' Solches taten die Kriegsknechte.
Es stund aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester, Maria, Kleophas Weib, und Maria Magdalena. Da nun Jesus seine Mutter sahe und den Jünger dabei stehen, den er lieb hatte, spricht er zu seiner Mutter:
Jesus: Weib, siehe, das ist dein Sohn!
Evangelist: Darnach spricht er zu dem Jünger:
Jesus: Siehe, das ist deine Mutter!

28. Koraal Er nahm alles wohl in acht
in der letzten Stunde,
seine Mutter noch bedacht,
setzt ihr ein' Vormunde.
O Mensch, mache Richtigkeit,
Gott und Menschen liebe,
stirb darauf ohn alles Leid,
und dich nicht betrübe!

29. Johannes 19:27-30 *Evangelist:* Und von Stund an nahm sie der Jünger zu sich. Darnach, als Jesus wußte, daß schon alles vollbracht war, daß die Schrift erfüllet würde, spricht er:

(koor:) waarheen?
naar Golgatha.
Gord aan de vleugels van het geloof, vlucht
(koor:) waarheen?
naar de kruisheuvel,
daar kunnen jullie gedijen.

25. Johannes 19:18-22 *Evangelist:* Daar kruisigden ze hem, en met hem twee anderen aan weerszijden, en Jezus in het midden. En Pilatus had een opschrift laten maken dat hij op het kruis liet bevestigen, en er stond: 'Jezus van Nazareth. Koning der Joden'. Dat opschrift lazen veel Joden, want de plaats waar Jezus gekruisigd was, was dichtbij de stad. En het stond er in het Hebreuws, het Grieks en het Latijn. Toen zeiden de hogepriesters van de Joden tegen Pilatus:
Koor: Schrijf niet 'Koning der Joden', maar dat hij gezégd heeft: 'Ik ben de koning der Joden'.
Evangelist: Pilatus antwoordde:
Pilatus: Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.

26. Koraal Op de bodem van mijn hart
zijn het uw naam en uw kruis alleen
die altijd en elk uur fonkelen,
daar kan ik blij om zijn.
Laat het beeld in mij verschijnen
tot troost in mijn ellende
van hoe u, Christus,
zo mild bent doodgebloed.

27. Johannes 19:23-27 *Evangelist:* En toen de soldaten Jezus hadden gekruisigd, namen ze zijn kleren en verdeelden ze in vieren, voor elke soldaat een deel, en ook het onderkleed. Maar het onderkleed was zonder naad, van bovenaf aan één stuk geweven. Toen zeiden ze tegen elkaar:

Koor: Laten we dat niet scheuren, maar erom loten wie het krijgt.

Evangelist: Opdat de Schrift vervuld zou worden, die zegt: 'Zij hebben mijn kleren onder elkaar verdeeld en over mijn kleed hebben ze het lot geworpen.' Dat deden de soldaten.
En bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder en de zus van zijn moeder, Maria de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena. Toen nu Jezus zijn moeder zag en naast haar de discipel die hij liefhad, zei hij tegen zijn moeder:
Jezus: Vrouw, kijk, dat is je zoon.
Evangelist: Daarna zei hij tegen de discipel:
Jezus: Kijk, dat is je moeder.

28. Koraal
Hij zorgde goed voor alles
in zijn laatste uur.
Hij dacht nog aan zijn moeder,
gaf haar een voogd.
O mens, stel orde op zaken,
heb God en de mensen lief,
sterf daarna zonder enig leed,
en wees niet bedroefd!

29. Johannes 19:27-30 *Evangelist:* En vanaf dat moment nam de discipel haar bij zich. Daarna, toen Jezus wist dat alles al volbracht was, zegt hij, opdat de Schrift vervuld zou worden:

Jesus: Mich dürstet!

Evangelist: Da stund ein Gefäße voll Essigs. Sie fülleten aber einen Schwamm mit Essig und legten ihn um einen Isopen, und hielten es ihm dar zum Munde. Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er:

Jesus: Es ist vollbracht!

30. Aria (A) Es ist vollbracht!
O Trost vor die gekränkten Seelen!
Die Trauernacht
läßt nun die letzte Stunde zählen.
Der Held aus Juda siegt mit Macht
und schließt den Kampf.
Es ist vollbracht!

31. Johannes 19:30 *Evangelist:* Und neiget das Haupt und verschied.

32. Aria (B) & Koraal Mein teurer Heiland, laß dich fragen,
Jesu, der du warest tot,
da du nunmehr ans Kreuz geschlagen
und selbst gesagt: Es ist vollbracht,
lebest nun ohn Ende,
bin ich vom Sterben frei gemacht?
in der letzten Todesnot
nirgend mich hinwende
Kann ich durch deine Pein und Sterben
das Himmelreich ererben?
Ist aller Welt Erlösung da?
als zu dir, der mich versüht,
o du lieber Herre!
Du kannst vor Schmerzen zwar nichts sagen;
Gib mir nur, was du verdient,
doch neigest du das Haupt
und sprichst stillschweigend: ja.
mehr ich nicht begehre!

33. Matthäus 27:51-52 *Evangelist:* Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriß in zwei Stück von oben an bis unten aus. Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die Gräber täten sich auf, und stunden auf viel Leiber der Heiligen.

34. Arioso (T) Mein Herz, indem die ganze Welt
bei Jesu Leiden gleichfalls leidet,
die Sonne sich in Trauer kleidet,
der Vorhang reißt, der Fels zerfällt,
die Erde bebt, die Gräber spalten,
weil sie den Schöpfer sehn erkalten,
was willst du deines Ortes tun?

35. Aria (S) Zerfließe, mein Herze,
in Fluten der Zähnen
dem Höchsten zu Ehren!
Erzähle der Welt und dem Himmel die Not:
Dein Jesus ist tot!

36. Johannes 19:31-37 *Evangelist:* Die Jüden aber, dieweil es der Rüsttag war, daß nicht die Leichname am Kreuze blieben den Sabbath über (denn desselbigen Sabbaths Tag war sehr groß), baten sie Pilatum, daß ihre Beine brochen und sie abgenommen würden.

Jezus: Ik heb dorst.

Evangelist: Er stond daar een vat met zure wijn. En ze drenkten een spons in de zure wijn en staken die op een hysoptak en hielden die voor zijn mond. En toen Jezus de zure wijn had genomen, zei hij:

Jezus: Het is volbracht.

30. Aria (A) Het is volbracht!
O troost voor de gekwetste zielen.
De droeve nacht
telt nu haar laatste uur.
De held uit Juda wint met macht
en beslecht de strijd.
Het is volbracht!

31. Johannes 19:30 *Evangelist:* En hij boog het hoofd en stierf.

32. Aria (B) & Koraal Mijn dierbare Heiland, mag ik vragen,
Jezus, u die dood was,
nu u aan het kruis bent genageld
en zelf hebt gezegd: Het is volbracht,
leeft nu eeuwig,
ben ik nu van het sterven bevrijd?
in mijn laatste doodsnood
richt ik mij nergens anders op
Kan ik door uw pijn en uw sterven
het hemelrijk erven?
Is er nu verlossing voor iedereen?
dan op u, die mij verzoent,
o dierbare Heer!
U kunt van pijn weliswaar niets zeggen,
Geef mij slechts wat u hebt verdiend,
maar u buigt het hoofd
en zegt stiltzweigend: Ja.
meer verlang ik niet.

33. Matteüs 27:51-52 *Evangelist:* En kijk, het gordijn in de tempel scheurde in tweeën, van boven naar beneden. En de aarde beefde, en de rotsen spleten, en de graven gingen open, en veel lichamen van de heiligen stonden op.

34. Arioso (T) Mijn hart, nu de hele wereld
met Jezus' lijden meelijdt,
nu de zon rouwkleeding aantrekt,
het gordijn scheurt, de rots uiteenvalt,
de aarde beeft, de graven spleten
omdat ze de Schepper zien verstijven,
wat wil jij op jouw plaats doen?

35. Aria (S) Smelt weg, mijn hart,
in stromen van tranen,
tot eer van de Allerhoogste!
Klaag de wereld en de hemel je nood:
Jouw Jezus is dood!

36. Johannes 19:31-37 *Evangelist:* En de Joden, omdat het de voorbereidingsdag voor Pasen was en ze niet wilden dat de lichamen op de sabbat aan het kruis bleven hangen (want deze sabbat was een grote dag), vroegen Pilatus hun benen te laten breken en hen van het kruis te laten halen.
Toen kwamen de soldaten en die braken de benen van de eerste en

Da kamen die Kriegsknechte und brachen dem ersten die Beine und dem andern, der mit ihm gekreuziget war. Als sie aber zu Jesu kamen, da sie sahen, daß er schon gestorben war, brachen sie ihm die Beine nicht; sondern der Kriegsknechte einer eröffnete seine Seite mit einem Speer, und alsdald ging Blut und Wasser heraus.

Und der das gesehen hat, der hat es bezeuget, und sein Zeugnis ist wahr, und derselbige weiß, daß er die Wahrheit saget, auf daß ihr gläubet. Denn solches ist geschehen, auf daß die Schrift erfüllet würde: 'Ihr sollet ihm kein Bein zerbrechen.' Und abermal spricht eine andere Schrift: 'Sie werden sehen, in welchen sie gestochen haben.'

37. Koraal O hilf, Christe, Gottes Sohn,
durch dein bitter Leiden,
daß wir dir stets untertan
all Untugend meiden,
deinen Tod und sein Ursach
fruchtbarlich bedenken,
dafür, wiewohl arm und schwach,
dir Dankopfer schenken!

38. Johannes 19:38-42 *Evangelist:* Darnach bat Pilatum Joseph von Arimathea, der ein Jünger Jesu war (doch heimlich, aus Furcht vor den Jüden), daß er möchte abnehmen den Leichnam Jesu. Und Pilatus erlaubete es.

Derwegen kam er und nahm den Leichnam Jesu herab. Es kam aber auch Nikodemus, der vormalis bei der Nacht zu Jesu kommen war, und brachte Myrrhen und Aloen unter einander, bei hundert Pfunden. Da nahmen sie den Leichnam Jesu und bunden ihn in leinen Tücher mit Spezereien, wie die Jüden pflegen zu begraben. Es war aber an der Stätte, da er gekreuziget ward, ein Garte, und im Garten ein neu Grab, in welches niemand je geleet war. Dasselbt hin legten sie Jesum, um des Rüsttags willen der Jüden, dieweil das Grab nahe war.

39. Koor Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine,
die ich nun weiter nicht beweine,
ruht wohl und bringt auch mich zu Ruh!
Das Grab, so euch bestimmt ist
und ferner keine Not umschließt,
macht mir den Himmel auf
und schießt die Hölle zu.

40. Koraal Ach Herr, laß dein lieb Engelein
am letzten End die Seele mein
in Abrahams Schoß tragen,
den Leib in seim Schlafkämmerlein
gar sanft, ohn einge Qual und Pein,
ruhn bis am jüngsten Tage!
Alsdenn vom Tod erwecke mich,
daß meine Augen sehen dich
in aller Freud, o Gottes Sohn,
mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich, erhöre mich,
ich will dich preisen ewiglich!

(Text: *Neue Bachausgabe* 11/5, Leipzig 1972)
Libretto: *onbekend*

van de andere die met hem gekruisigd was. Maar toen ze bij Jezus kwamen, zagen ze dat hij al gestorven was en braken ze zijn benen niet, maar een van de soldaten stak in zijn zij met een speer, en meteen liep er bloed en water uit.

En hij die het gezien heeft, heeft ervan getuigd, en zijn getuigenis is waar, en hij weet dat hij de waarheid spreekt, opdat u gelooft. Want dit is gebeurd opdat de Schrifttekst zou worden vervuld: 'Julie zullen hem geen been breken'. En ook zegt een andere tekst: 'Ze zullen zien in wie ze hebben gestoken.'

37. Koraal O help, Christus, Zoon van God,
met uw bittere lijden
dat wij u altijd gehoorzamen,
alle ondeugd mijden,
uw dood en de oorzaak daarvan
met vrucht overdenken,
en u daarvoor, hoewel arm en zwak,
dankoffers schenken!

38. Johannes 19:38-42 *Evangelist:* Daarna vroeg Jozef van Arimathea, die een volgeling van Jezus was (maar in het geheim, uit vrees voor de Joden), aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus van het kruis mocht halen. En Pilatus stond het toe.

Hij ging er dus heen en haalde het lichaam van Jezus van het kruis. En Nicodemus, die ooit 's nachts bij Jezus was gekomen, kwam ook, en hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd pond.

Ze namen het lichaam van Jezus en wikkelden het in linnen doeken met kruiden, zoals de Joden dat doen als ze iemand begraven. Dichtbij de plek waar hij gekruisigd was, was een hof, en in die hof was een nieuw graf, waar nog niemand in had gelegen. Daar legden ze Jezus in, ter wille van de voorbereidingsdag van de Joden, omdat dat graf dichtbij was.

39. Koor Rust zacht, heilige beenderen,
die ik nu niet blijf bewenen,
rust zacht en breng ook mij tot rust.
Het graf, dat voor jullie bestemd is
en nu geen nood meer bevat,
opent voor mij de hemel
en sluit de hel.

40. Koraal Ach Heer, laat uw lieve engeltjes
aan het eind van mijn leven mijn ziel
naar Abrahams schoot brengen,
laat mijn lichaam in zijn slaapkamertje
heel zacht en zonder enige smart en pijn
rusten tot de Jongste Dag!
Wek mij dan op uit de dood,
opdat mijn ogen u zien
in alle vreugde, o Zoon van God,
mijn Heiland en genadethron!
Jezus Christus, verhoor mij, verhoor mij,
ik wil u eeuwig prijzen.

Vertaling: *Ria van Hengel*

© Filip Claessens

Michiel Haspeslagh - dirigent

Michiel Haspeslagh behaalde een master voor zang (Lieve Jansen) en koordirectie (Erik Van Nevel) aan de LUCA School of Arts en volgde masterclasses bij o.a. Daniel Reuss en Hervé Niquet.

Naast het Carmina Kamerkoor (Meise) dirigeert Michiel Haspeslagh het kamerkoor Clari Cantores (Kessel-Lo). Beide zijn amateurkoren op hoog niveau.

Hij stond als gastdirigent en repetitor voor het Vlaams Radiokoor en is actief als koorcoach voor Koor&Stem waarbij hij werkt op koorclank en intonatie.

Dirigeeropdrachten brachten Michiel in Taiwan, Polen en Tenerife. In maart 2019 dirigeerde hij het 'Symfonisch Koor' van de LUCA School of Arts met een uitdagend psalmenprogramma voor koor, koperblazers en orgel. Na covid kwam daar Mozarts opera *La clemenza di Tito* bij. In 2019 leidde hij een succesvolle concerttournee in Duitsland met *Carmina Burana* van Carl Orff, gebracht door een koor van 165 zangers afkomstig van over de hele wereld.

Sinds 2018 is Michiel gastdocent aan de *Landesakademie für die musizierende Jugend* in Ochsenhausen (Baden-Württemberg, Duitsland) met een focus op de koormuziek uit de 17e-19e eeuw.

In 2022 stond hij voor het koor van *Opera Vlaanderen* voor de voorbereiding van de operaproductie *Così fan tutte* (Mozart) in samenwerking met Trevor Pinnock.

Sinds 2021 is hij vast verbonden aan het Vlaams Radiokoor als zanger in het verlengde van de freelance-opdrachten die hij de jaren voordien al opnam.

Kim Meyns – stem- en koorcoach

Sinds 2023 werkt het Carmina Kamerkoor samen met Kim Meyns. Ze volgt en vormt het koor op niveau van koorklank, zangtechniek en individuele capaciteiten van de zangers.

Kim Meyns behaalde een master muziektheorie, optie schriftuur en agogiek aan het conservatorium van Gent. Tijdens haar studies was Kim actief als koorzanger én als dirigent van het kinderkoor Papageno. Ze veroverde een plaatsje in het Europees Jeugdkoor o.l.v. Fred Sjöberg en besloot daarna om ook zang te gaan studeren. Ze haalde haar master aan het conservatorium van Brussel en volgde masterclasses en zomerstages om zich verder te bekwamen. Ze kwam uiteindelijk terecht aan het Lichtenberger Instituut waar ze zich jaren verdiepte in het klank- en stemmodel dat door G. Rohmert ontwikkeld werd. In 2017 werd ze als docent in het Lichtenbergermodel gecertificeerd.

Kim is werkzaam als zangeres en leerkracht, zang, lyrische klas en vocaal ensemble.

Vanuit haar grote passie voor stem, klank en mensen is ze beginnen te coachen. Als coach voelt ze zich gedreven om een gezond, ergonomisch stemgebruik en optimalisatie van klank te helpen verwezenlijken. Wanneer ze gaat coachen bij koren, betreft ze graag de dirigent in dit proces, om hem of haar extra handvatten te geven om met het koor te groeien naar een betere klank en gezond stemgebruik. Het Lichtenberger Model is voor Kim een belangrijke, maar niet haar enige inspiratiebron.

Annemie Peeters

Annemie Peeters startte als kind met piano in het Stedelijke Conservatorium van Mechelen. In de kunsthumaniora van het Lemmensinstituut Leuven studeerde ze piano bij Marc Erkens. Haar master behaalde ze aan de LUCA Campus Lemmensinstituut met Marc Erkens en Piet Swerts als pianomeesters.

Ze speelde in tal van kamermuziekconcerten, o.a. bij de Vlaamse Opera en werkte mee aan enkele musicals waaronder 'Sneeuwitje'.

Zij is coördinator, pianobegeleidster en pianolerares in de Academie voor Muziek, Woord en Dans Vilvoorde. Annemie Peeters begeleidde al vele jonge talenten op wedstrijden (Vlamo, het Christinaconcours (NL), de internationale wedstrijd Adolphe Sax,...). Ze zorgde eveneens voor succesvolle orkestaudities voor het Nationaal Orkest van België en de Vlaamse Opera. Daarnaast engageert ze zich graag als pianobegeleidster voor verschillende vioolklassen en -kampen die georganiseerd worden volgens de Suzuki-methode. Op regelmatige basis ondersteunt zij deskundig de repetities van het Carmina kamerkoor.

Ook techniek is haar niet vreemd. Ze is pianostemmer/-hersteller actief onder de naam 'Lady in Tune'.

Carmina Kamerkoor

De artistieke leiding van het Carmina Kamerkoor ligt in handen van een professioneel musicus. De laatste tien jaar is dit Michiel Haspeslagh, professioneel zanger en koordirigent. De 40 amateurzangers van het Carmina Kamerkoor verkennen met hem een divers muzieklandschap van renaissance tot hedendaags.

Techniek, uitvoeringsmethode, interpretatie zijn de leidraad in een concertvoorbereiding. Een stuk situeren in zijn muzikale en historische context is ook belangrijk.

Het Carmina Kamerkoor staat open voor nieuwe en heel diverse projecten. De voorwaarde is altijd kwaliteit, zowel in uitvoering als in artistieke en logistieke omkadering. Het resultaat moet een onvergetelijk moment voor het publiek geven. Sponsors kunnen dus zonder schroom in de Carminaprojecten stappen en gasten een exclusieve avond aanbieden.

Al meer dan 50 jaar, engageren de zangers en dirigenten van Carmina zich op de scène. Een palet van klassieke werken uit de hele muziekgeschiedenis passeerde al de revue: romantische liederen en fragmenten uit musicals, liederen van John Rutter en Vic Nees, de requiems van Fauré en van Rutter, *Stabat Mater* van Rheinberger, het requiem van Mozart, *Gloria* van Vivaldi, *Messiah* en de *Coronation Anthems* van Händel, *Magnificat* en *Psalm 42* van Mendelssohn, *Missa in C* van Beethoven, *Missa Dolorosa* van Caldara, *Israel in Egypt* van Händel (Exodus-project 2013), *A Christmas Cantata* van Lindberg, een compilatie van *Odes to Cecilia* van Purcell, *Magnificat - the groovy version of Ox* van Schönherr, *The Peacemakers* van Jenkins en *Die Schöpfung* van Haydn.

Ter gelegenheid van de 40ste koorverjaardag schreef Vic Nees een jubileumstuk Koordiptiek dat Carmina Kamerkoor in de kerk van Meise uitvoerde.

Info en contact:

Voorzitter Susie Vertongen - 0478/38 92 64 - www.carmina.be - info@carmina.be

Annelies Van Gramberen – sopraan

Coloratuursopraan Annelies Van Gramberen zingt zowel lied als oratoria en opera uit alle stijperiodes.

Ze studeerde zang aan de LUCA Campus Lemmens en volgde masterclasses aan het Mozarteum in Salzburg.

Annelies Van Gramberen is zangpedagoge en volgt hierbij de Lichtenberg-methode.

In 2012 won ze de Händelprijs voor veelbelovend aankomend

talent op het Internationale Vocalisten Concours in 's-Hertogenbosch.

Ze was te zien in Haus der Berliner Festspiele (Berlijn), Royal Opera House/Covent Garden (Londen), De Munt (Brussel), Flagey (Brussel), Sadler's Wells Theater (Londen), Théâtre de la Ville (Parijs), Carriageworks (Sydney), Sesc Pinheiros (Sao Paulo), Brooklyn Academy of Music (New York), en op festivals zoals de Ruhrtriennale (Bochum), Operadagen Rotterdam, Festival Oude Muziek (Utrecht), Musica antica (Treviso), Laus Polyphoniae (Antwerpen), Festival van Vlaanderen, TAZ (Oostende), MAFestival (Brugge), Odegand (Gent) en BMF (Beijing).

Als freelance soliste werkt ze met Zefiro Torna (Jurgen De bruyn), Volksopera (Stijn Saveniers), Casco Phil (Benjamin Haemhouts), RedHerring (Patrick Denecker) en muziektheater Transparant/deschonecompagnie (Tom Goossens/Wouter Deltour). Samen met singer/songwriter/gitarist Sim Van Thienen, creëerde ze D O W L N D R A K E, een versmelting van renaissance en popfolk (KLANG Collective).

Ze is vaste solist bij Opera Ballet Vlaanderen.

namahn

Design for good

Bart Uvyn – contratenor

Contratenor Bart Uvyn startte als kind met viool en zang. In 1995 vervoegde hij het Gentse kathedraalkoor Schola Cantorum. Hij studeerde zang aan het Lemmensinstituut te Leuven bij Dina Grossberger en Dirk Snellings (Capilla Flamenca) en specialiseerde er in de oude muziek wat hij nog verder uitspitte in het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Hij volgde masterclasses bij Alexander Oliver, Zeger Vandersteene, Udo Reinemann en Jeannette Fischer.

Bart Uvyn zong als solist in de *Mattheuspassie*, *Johannespassie*, *Hohe Messe* en verschillende Bachcantates, de *Krönungsmesse* van Mozart, *Messiah* en *Dixit Dominus* van Händel, *Te Deum* van Charpentier, cantates van Vivaldi, Schütz en Zelenka, de opera *Rage d'Amours* (Philibert Naturel) van Rob Zuidam o.l.v. Otto Tausk.

Hij zingt ook in koor- en ensembles in het kader van projecten: Bach Academie o.l.v. Christoph Siebert en Philippe Herreweghe, B!ndman, Capilla Flamenca, Psallentes, Currende, Vox Luminis, Sette Voci. Hij is stichtend lid van Utopia en zingt op regelmatige basis met Collegium Vocale Gent o.l.v. Philippe Herreweghe.

NDW

**green power
renewable energy**

WWW.NDW.BE

Kevin Skelton – tenor

Concertuitvoering of operascène – voor Kevin Skelton voelt het als thuis. Hij is gespecialiseerd in 17de eeuwse muziek smijt zich even goed in experimenteel muziektheater.

Hij trad op met gereputeerde ensembles in de barokmuziek zoals Collegium Vocale Gent, L'Arpeggiata en Concerto Palatino, en stond op het podium van Teatro La Fenice, De Munt, Aix-en-Provence, Opéra Royal de Versailles en de barokfestivals van Boston en Utrecht.

De laatste jaren focust Kevin Skelton vooral op het operapodium, met o.a. producties van Opera Atelier (Canada), Boston Early Music Festival (USA), Nederlandse Reisopera,

Veenfabriek (NL), Silbersee (NL), Sasha Waltz & Guests (D), Dance Company Nanine Linning (D), SPAC (Japan), Company Derashinera (Japan), en ISH Danscollectief. Kevin Skelton realiseerde video's en live-uitvoeringen met zijn at̄mā-gezelschap: Watershed Festival (Canada), Operadagen Rotterdam, Theater aan het Vrijthof – Maastricht en Les Nuits de Septembre (Festival de Wallonie).

Hij schitterde in Monteverdi's *Orfeo* (Nederlandse Reisopera), Charpentier's *La descente d'Orphée aux Enfers* (Polen/Roemenië), Charpentier's *Medée* (Opera Atelier – Toronto/Versailles), Monteverdi's *Il Ritorno d'Ulisse* in Toronto/Tokyo en in een nieuwe creatie voor de Griekse Nationale Opera. En ook met Budapest Festival Orchestra, Nieuwe Philharmonie Utrecht, Zefiro Torna, B'Rock, Weser-Renaissance Bremen, Canto LX, Norsek Solistkoret, Nederlandse Bachvereniging, Utrecht en Timisoara Early Music Festivals, Toronto Consort, Early Music Vancouver en verschillende projecten met BachPlus en het Margaretha Consort in België en Nederland.

Kevin Skelton behaalde een master in zang, directie, musicologie en choreografie (Toronto, Indiana, Oxford en P.A.R.T.S. - school voor hedendaagse dans). Hij won verschillende prijzen en beurzen en doctoreert aan de Universiteit van Toronto met een studie over nieuwe uitvoeringspraktijken voor opleidingen, creaties, directie integraal muziektheater. Hij leidt workshops over de hele wereld in integrale uitvoeringspraktijken (o.a. Canada, Italië, Japan).

Lieven Termont – bariton

Lieven Termont is een bekend gezicht in de wereld van de oude muziek. Als solist zong hij onder leiding van onder andere Paul Dombrecht, Philippe Pierlot, Erik Van Nevel, Florian Heyerick, Kurt Bikkembergs, Lazlo Heltay, Paul Van Nevel, Patrick Peire, Ludo Claesen, Yvan Meylemans, Marcel Ponsele en Bo Holten.

Zowel als solist als met ensembles concerteerde Lieven Termont in heel Europa,

Noord- en Zuid- Amerika en Zuidoost-Azië en is hij te horen op meer dan vijftig CD's; het merendeel met Capilla Flamenca en het Huelgas Ensemble.

Vandaag werkt hij mee aan het succes van een nieuwe groep: Utopia.

Opmerkelijke engagementen van de laatste jaren zijn het benefietconcert *Messiah for Haiti*, de baritonsolo in *ein deutsches Requiem* van Brahms met het Brussels Philharmonic, een concerttournee in Hongkong en Zuid-Korea en een reeks Bach-cd's met Il Gardellino en de wereldpremière van de Lukaspassion van Homilius/C.P.E Bach met Il Fondamento.

Lieven Termont behaalde aan het Lemmensinstituut een Master in de muziek en studeerde bij Lieve Vanhaverbeke en Maarten Koningsberger. Hij laat zich nu coachen door Jard Van Nes.

Lieven is laureaat van de Erna Spoorenberg Vocalisten Presentatie 1996 in Nederland en is leraar zang aan het Conservatorium te Leuven en aan de muziekacademie van Aalter.

Gunther Vandeven – bariton

Gunther Vandeven werkte als solist en ensemblezanger met gerenommeerde muzikensembles zoals La Petite Bande, Collegium Vocale, L'Arpeggiata, B!ndman, Ensemble Jacques Moderne, Hyoid en Currende. Hij maakt ook vast deel uit van Det Norske Solistkor, Margaretha Consort en cantoLX.

Op zijn palmares staan o.a. het *Requiem* van Mozart, het *Stabat Mater* van Haydn, de *Messiah* van Händel en de grote vocale werken van Bach.

Hij is regelmatig te horen in opera- en muziektheaterproducties. Met Capilla Flamenca en Les Ballets C de la B toerde hij wereldwijd met FOI, een voorstelling van de vermaarde choreograaf Sidi Larbi Cherkaoui. In Tokio zong hij als solist aan de zijde van Emma Kirkby in Purcells *The Fairy Queen* (Ryo Terakado, dirigent). Hij was met B'Rock te horen in *Waar is mijn ziel?* (Skip Sempé, dirigent) en Purcells *Dido & Aeneas* (Richard Egarr, dirigent). Ook was hij als solist vele jaren vast verbonden aan Barokopera Amsterdam met rollen in o.a. *William & Mary*, *Purcell-Gala* en *King Arthur*. Deze voorstellingen vonden plaats in België, Nederland en Frankrijk, o.a. in het Concertgebouw Amsterdam, het Théâtre de l'Athénée in Parijs en de Opéra de Reims. Met Hyoid en Myriam Van Imschoot creëerde hij de voorstelling *newpolyphonies* (Gent, Antwerpen, Brussel, Darmstadt en Berlijn).

Gunther studeerde aan het Lemmensinstituut in Leuven bij Lieve Vanhaverbeke, bij Margreet Honig aan de Dutch National Opera Academy en nam deel aan verschillende masterclasses bij o.a. Andreas Scholl, Michael Chance, Gidon Saks en Ann Murray. Momenteel wordt hij gecoached door Neil Baker in Londen.

Clari Cantores

Clari Cantores werd opgericht in 2014 als gemengd volwassenenkoor binnen de Clari Cantus-koorfamilie. Het bestaat oorspronkelijk voor een groot deel uit oud-leden van het Clari Cantus jeugdkoor, maar is ondertussen aangevuld met heel wat nieuwe gezichten.

In 2016 organiseerde Clari Cantores een eerste eigen productie met werk van o.a. van Claude Debussy en trok het met Clari Cantus naar Italië waar ze, in Aosta en Refugio Prarayer het Requiem van Mozart uitvoerden.

In 2017 voerde Clari Cantores in de Abdij van Keizersberg de *Missa Serena* uit van Bruno De Soomer. Datzelfde jaar behaalde Clari Cantores in de eerste afdeling van het provinciaal toernooi 90 % met felicitaties van de jury voor de poëtische vertolking van de muziek, muzikale dynamiek en dictie.

Ter gelegenheid van de herdenking van V-day werd Clari Cantores samen met het jeugdkoor Clari Cantus door de stad Leuven gevraagd het Requiem van Fauré uit te voeren.

Een hoogtepunt volgt met de uitvoering van Haydn's *Die Schöpfung* — een samenwerking met het Carmina Kamerkoor uit Meise en het Leuvense orkest Frascati onder leiding van Michiel Haspelslagh.

In 2018 was er 'Strings Attached', een samenwerking met het Kaos Quartet, met werk van hedendaagse componisten (Whitacre, Chilcott, Van Steenberge, Høybye en Esenvalds) in wisselende bezettingen, zowel a capella als begeleid door strijkkwartet.

Samen met het Ataneres Ensemble bracht Clari Cantores in 2019 een programma van barokklassiekers met o.a. stukken uit Handel's *Messiah* en het dubbelkorige motet *Der Geist hilft unsrer Schwachheit auf* van Bach.

Na twee jaar coronastilte nam het koor in september 2022 deel aan het prestigieuze Internationaal Koorfestival Vlaanderen te Genk.

In 2023 bracht het een themaconcert rond Britse koormuziek, met werken van Tallis, Byrd, Vaughan-Williams, Hubert Parry, en John Rutter. In het najaar volgde een deelname aan Festival Internacional de Cant Coral Catalunya Centre nabij Barcelona.

Om de twee jaar brengt Clari Cantores samen met de andere koren uit de Clari Cantus-familie een kerstconcert in de Abdij van Vlierbeek.

Het koor staat onder de professionele leiding van Michiel Haspelslagh en bestaat momenteel uit een veertigtal leden.

Meer informatie op www.claricantores.be.

© Yves Gervais

Barokorkest The Company!

The Company! bestaat uit gepassioneerde musici die elk specialist zijn op hun historisch instrument en graag geziene uitvoerders zijn bij bekende ensembles in België: Collegium, Anima Eterna, Ex-Il Fundamento, Currende, B'rock,.. maar ook ver buiten de landsgrenzen wordt hun artistieke talent gewaardeerd. De vaste kern bestaat uit de strijkers samengebracht door Johan Van Aken met onder meer.

Viool: Dirk Vandaele, Clara Lemaître, Marleen Vandaele, Bernadette Bracke, Nooi Strynckx, Anna Nefedova. Altviool: Johan Van Aken, Tokura Masanobu. Cello continuo: Jan Bontinck. Cello: Herlinde Verheyden. Contrabas: Benjamin Heymans. Orgel C: André Poortvliet. Hobo: Griet Cornelis, Elisabeth Schollaert. Fluit: Katrien Gaelens, Vera Plosila. Fagot: Paul Van Loey. Gamba: Masanobo Tokura.

Zin om zo'n koorproject mee te maken?

En wellicht wordt het een semiscenische opera: *Dido en Aeneas* van Purcell!

Kom eens proeven op een repetitie 's maandags om 20u in De Spil Godshuisstraat 33 – Wolvertem.

We starten nu een nieuw programma. Ideaal om rustig in te lopen.

Wij zorgen voor de nodige omkadering voor het instuderen van muziekstukken en vocaal te groeien.

**Meer info? info@carmina.be
en www.carmina.be**

VEEL DANK AAN ONZE SPONSORS

ACCURO nv, Antwerpen

DEGROOF PETERCAM, Leuven

Oogarts Dr Katelijn DE LEPELEIRE, Meise

Optiek DE TEMMERMAN, Grimbergen

ECOWATT-VANDENBROECKE nv, Verwarming Sanitair Ventilatie, Zemst

Apotheek EVN PHARMA, Grimbergen, Vilvoorde, uit sympathie

FCM TRAVEL, Zaventem

Dekoratie GAUDAEN, Grimbergen

GENTLEMEN Herenmode, Vilvoorde

Goudsmeden HET CEDERHUIS, Grimbergen

HERTOG MAKELAARS, Grimbergen

Apotheek HOUMAN FARMA, Meise

KBC Meise

MERCIER VAN LANSCHOT, Antwerpen

NAMAHN Design, Sint-Joost-ten-Node

NDW Green Power - Renewable Energy, Machelen

ORCHIS, Vilvoorde - Stephan Raes ondersteunt met een bloemetje

Begrafenissen PAUWELS, Meise

Garage - Carrosserie LEO PEETERS nv, Vilvoorde

PETILLON OPTIEK, Grimbergen

Apotheek PLASKIE nv, Meise, uit sympathie

Bakkerij SEYNAEVE nv, Meise

SOPREMA Waterdichtingsoplossingen, Grobbendonk

STADT Architecten, Brussel

STEF OPTIEK, Zemst

THENABLE bv, Zellik

Bakkerij TIMMERMANS, Vilvoorde

TORENHOF Fruit en Groenten, Brussegem

Krista VANDENBORRE, Healthcare Advisory bvba, Fallais

ANN VAN DIEVOET, voorzitter Beiaardcomité Meise en lid Sociaal Comité OCMW Meise

Schoenen VERBRUGGEN, Wemmel

CHRIS VERHAEGEN, onder-voorzitster de Muze Beheer-& Adviesraad, Meise

Re-Start.

Navigeer de toekomst van uw bedrijf met zekerheid.

In een wereld waar verandering de enige constante is, biedt Re-start het kompas die uw onderneming nodig heeft om niet alleen te navigeren, maar ook te floreren.

Onze expertise in organisatieanalyse en strategische verbetering is specifiek afgestemd op de unieke behoeften van KMO's. Bij Re-start begrijpen we dat elk bedrijf een uniek verhaal heeft. Net zoals elk stuk muziek zijn eigen ritme, melodie en harmonie heeft, zo heeft ook uw onderneming zijn eigen identiteit, uitdagingen en ambities.

Onze taak?

Het harmoniseren van uw bedrijfsprocessen, het versterken van uw organisatiestructuur, en het dirigeren van uw team naar een toekomst vol succes.

Laat ons u helpen de volgende stap te zetten met een grondige analyse en een op maat gemaakt adviesplan, zodat uw bedrijf niet alleen de huidige uitdagingen kan overwinnen, maar ook klaar is voor de kansen van morgen.

Bezoek www.re-start.be en ontdek hoe wij uw partner kunnen zijn in het orkestreren van uw bedrijfssucces.

Dr. K. De Lepeleire
Oogarts-Chirurgie

1-0704444-370

Diagnostiek

Cataract-lensimplantaten

Zien zonder bril laser

Ooglidcorrecties & esthetiek

Ecowatt-Vandenbroecke NV

**centrale verwarming
sanitair – ventilatie
warmtepompen
warmtepompboilers**

Herstelling en Onderhoud

Renovatie en Nieuwbouw

info@ecowatt.be

www.ecowatt.be

Tel 02/751 82 73

**KBC
beweegt
met je
mee.**

KBC Bank en Verzekeringen Meise
Brusselsesteenweg 19, 1860 Meise
meise1@kbc.be

Value. Life

We understand the different sides of your wealth.

private banking
asset management
investment banking
asset services

 **Degroof
Petercam**
Trust. Knowledge.

DEGROOF PETERCAM VLAAMS-BRABANT

Mgr. Ladeuzeplein 29 - 3000 Leuven

T +32 16 24 29 50 - pbleuven@degroofpetercam.com

Infopunt geneesmiddelen

Apotheek Houman Farma
Boechtstraat 10 - 1860 Meise
T +32 (0)2 269 75 95
Apotheek.Houmanfarma@telenet.be
www.facebook.com/apotheek.houmanfarma

Uit Sympathie

Apr. Van den Wyngaert Peggy
Apr. Van Nueten Eric

Apotheek BORT
Grimbergsesteenweg 43
1800 Vilvoorde
Tel: 02/251.09.36

Apotheek KASSEI
Rubensstraat 21
1800 Vilvoorde
Tel: 02/251.38.98

Apotheek MOLENVELD
Groot-Molenveldlaan 2
1850 Grimbergen
Tel: 02/251.68.83

www.evnpharma.be

FCM

It's time to travel different

APOTHEEK

PLASKIE

nieuwe locatie: Nieuwelaan 29A 1860 Meise

automaat 24/7

02/269.52.06

www.apotheekplaskie.be

BAKKERIJ TIMMERMANS

Brood op hout gebakken

bakkerij.timmermans@skynet.be

Grimbergsesteenweg 80

1800 Vilvoorde

02/251.07.88

Bestel online op
bakkersonline.be

BTW: 0473076918

Petillion

O P T I E K

OPTICIEN
CONTACTLENS-
SPECIALIST

BELGISCHE MERKEN

NATAN
BINÔCHE
KINTO
KOMONO
HOET
MATTEW

FASHION

CARTIER
GUCCI
CHLOÉ
ISABEL MARANT
JIMMY CHOO
LIU JO
MARC JACOBS
MCLAREN
MONTBLANC
ODETTE LUNETTES
SILHOUETTE
YVES SAINT LAURENT

SPORT & CASUAL

EVIL EYE
MARKUS T
NANOVISTA
OAKLEY
RAY BAN
STARCK
SERENGETI

LIU JO

CONTACT

02/270 09 91 • INFO@PETILLIONOPTIEK.BE • PETILLIONOPTIEK.BE

WOLVERTEMSESTEENWEG 112
1850 GRIMBERGEN

STEF

OPTIEK ZEMST

Stef Optiek BVBA Brusselsesteenweg 108 - tel. 015 61 65 80 www.stefoptiekzemst.be

VANDENBORRE

Healthcare Advisory bvba

30 jaar ervaring in adviesverlening voor de gezondheidszorg : ziekenhuizen, woonzorgcentra, poliklinieken

Neem vrijblijvend contact:

Krista Vandendorre
Rue de l'église 29 – 4260 Fallais
krista.vandenborre@gmail.com
M.: +32 475 59 21 49

**"Omdat een goed
beleggingsadvies
enkel mag afhangen
van uw noden en wensen."**

Op zoek naar echt persoonlijk beleggingsadvies?
Contacteer ons 03 260 83 50 of info@accuronv.be

www.accuronv.be

| ACCURO |

Wealth Advisors

Gratis
advies i.v.m.
daksamenstelling
en materiaalkeuze

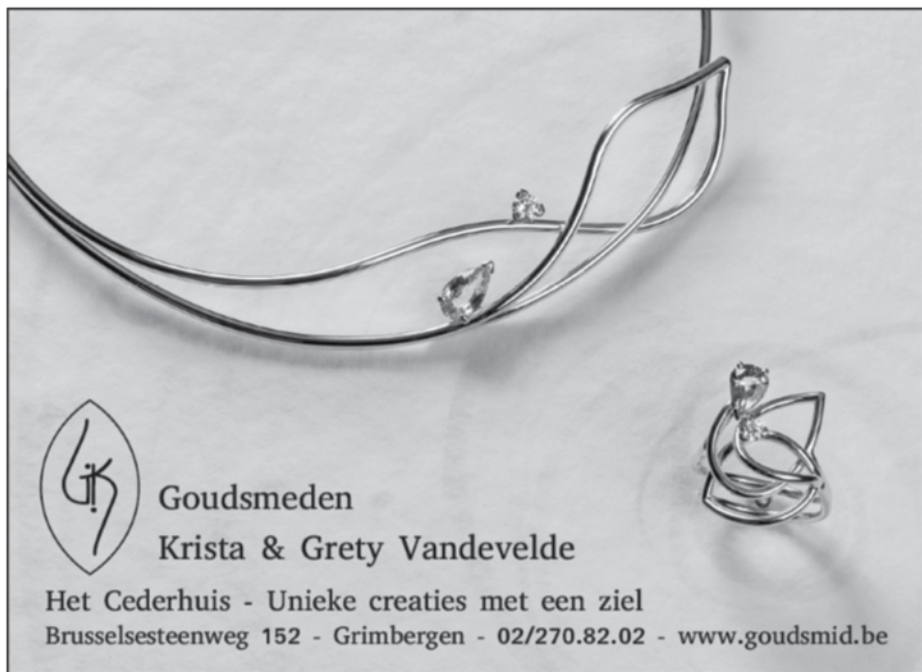

**Dakafdichtingsmembranen en alle
materialen voor de isolatie en de
afwerking van platte daken**

Industriepark Klein Gent
Bouwvelven 5
2280 Grobbendonk
Tel : +32 (0) 14 23 07 07
Fax : +32 (0) 14 23 07 77
E-mail : info@soprema.be

SOPREMA
GROUP

info@soprema.be | www.soprema.be

 Goudsmiden
Krista & Greta Vandevelde

Het Cederhuis - Unieke creaties met een ziel
Brusselsesteenweg 152 - Grimbergen - 02/270.82.02 - www.goudsmid.be

Geef kleur
AAN JE INTERIEUR

Lage Steenweg 10, 1850 Grimbergen | info@gadaen.be | www.gadaen.be | 02 270 97 22

SCHOENEN - CHAUSSURES
VERBRUGGEN

WIM VERBRUGGEN

STEENWEG OP BRUSSEL 168 • 1780 WEMMEL

T. 02.532 40 43 • M. 0479.315 194

SCHOENEN.VERBRUGGEN@GMAIL.COM • BTW BE 0735.135.482

TORENHOF

FRUIT EN GROENTEN

Appels en peren van eigen teelt

Brussegemkerkstraat 1

1785 Brussegem

T: 02/461.34.20

F: 02/461.34.21

Chris Costers

General Manager

Garage - carrosserie LEO PEETERS N.V.

Leuvensesteenweg 240

1800 Vilvoorde

Tel. 02 257 21 00

Fax 02 251 80 90

chris@vilvoorde.leopeeters.be

www.leopeeters.be

The logo background is a square divided diagonally from the top-left to the bottom-right. The top-left triangle is dark grey, and the bottom-right triangle is light grey. The text "HERTOG" and "MAKELAARS" is centered in white serif font.

HERTOG
MAKELAARS

Brusselsesteenweg 7 | 1850 Grimbergen | 02 303 45 45
www.hertog-makelaars.be | info@hertog-makelaars.be

Investing *in music* together.

Discover
our story here

MERCIER
VAN LANSCHOT
Private Bank